

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 2

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w drugim semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	materiał obligatoryjny
	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
RENEANS – O EPOCE					
1. i 2. U progu czasów nowożytnych	- wymienić umowne daty wskazujące na początek renesansu w Europie - wymienić umowną datę początku renesansu w Polsce - wyjaśnić znaczenie i pochodzenie nazwy epoki - wyjaśnić pojęcie <i>reformacji</i> i opisać rolę Marcina Lutra - dostrzec powiązania pomiędzy renesansem a antykiem	- objaśnić, na czym polegała reformacja oraz podać jej przyczyny - opisać przemiany kulturowe dające podwaliny nowej epoce - wskazać powiązania pomiędzy renesansem a antykiem - wymienić wyznania protestanckie - wyjaśnić pojęcia: <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> w kontekście epoki	- wyjaśnić społeczne uwarunkowania narodzin epoki renesansu - wyjaśnić rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki - wyjaśnić pojęcie: <i>ad fontes</i>	analizować wpływ antyku na narodziny nowej epoki	- wyjaśnić podłoże różnicy pomiędzy periodyzacją renesansu w Europie i Polsce - objaśnić wpływ odkrycia Mikołaja Kopernika, wynalezienia druku i upadku Konstantynopola na kształtowanie się epoki renesansu

3. i 4. Sztuka renesansu	• rozpoznać dzieła sztuki renesansowej • wymienić najważniejszych twórców renesansu	• wymienić cechy charakterystyczne stylu renesansowego i objaśnić je na przykładach • zaprezentować dzieła polskiego renesansu • wyjaśnić pojęcia: <i>akt</i>, <i>portret</i>, <i>perspektywa</i>, <i>scenka rodzajowa</i>, <i>krużganki</i>, <i>miasto idealne</i>	• wskazać i zilustrować przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej • opisać twórczość najważniejszych artystów renesansu (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli)	• analizować renesansowe dzieło sztuki • analizować wpływ antyku na sztukę renesansu	• opisać twórczość renesansowych artystów północnych • analizować i oceniać dzieła renesansowe • wypowiedzieć się na temat muzyki renesansowej
5. <i>Mona Lisa</i> a sztuka ulicy	• opisać obraz • wskazać pierwowzór obrazu	• opisać kompozycję obrazu • porównać z obrazem Leonarda da Vinci	• opisać kompozycję obrazu w kontekście banknotu jednodolarowego	• interpretować wymowę dzieła	• przedstawić inne dzieła wchodzące w dialog z dziełem Leonarda da Vinci
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
6. Wzorcowy obraz szlacheckiego życia – <i>Żywot człowieka poczciwego</i> Mikołaja Reja	• zrelacjonować treść fragmentów • wskazać adresata utworu • wypowiedzieć się na temat Mikołaja Reja	• omówić kompozycję <i>Żywota człowieka poczciwego</i> • scharakteryzować tytułową postać • wskazać środki językowe zastosowane we fragmencie	• omówić funkcję środków językowych zastosowanych we fragmencie • wymienić i omówić cechy idealnego szlachcica	• omówić obraz świata przedstawiony we fragmencie • wyjaśnić, na czym polega parenetyczny charakter dzieła	• podjąć dyskusję na temat kontekstu społecznego
7. Poezja religijna Jana Kochanowskiego	• zrelacjonować treść wiersza • określić rodzaj liryki • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • wypowiedzieć się na temat Jana Kochanowskiego	• określić gatunek utworu i wskazać na jego pochodzenie • omówić sposób kreacji nadawcy i adresata tekstu	• dokonać interpretacji wiersza • zanalizować renesansowy charakter wiersza	• porównać kreację Boga w wierszu Jana Kochanowskiego z jego obrazem w utworach średniowiecznych • rozpoznać rodzaj wersyfikacji	• na podstawie indywidualnych poszukiwań, wyjaśnić pojęcie <i>deus artifex</i> i odnieść je do utworu Jana Kochanowskiego • skonfrontować wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Pietera Bruegela

8. i 9. Świat myśli Jana Kochanowskiego, utrwalaony w <i>Pieśniach</i>	• zrelacjonować treść <i>Pieśni: IX, XXIV, V</i> • zdefiniować gatunek: <i>pieśń</i> • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego omawianych pieśniach	• wskazać elementy światopoglądu renesansowego w podanych pieśniach Jana Kochanowskiego • omówić kompozycję wierszy • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • na podstawie wierszy, scharakteryzować światopogląd Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm</i>	• odnaleźć i omówić wątki horacjańskie w utworach Jana Kochanowskiego • zanalizować wiersze pod kątem obecności elementów stoicyzmu i epikureizmu • zdefiniować humanistyczny ideał człowieka na podstawie wierszy	• dokonać wnikliwej analizy i interpretacji utworów • wskazać w utworach cechy wiersza sylabicznego	• porównać <i>Pieśń XXIV</i> z <i>Ksiąg wtórych</i> z wierszami Horacego
10. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczycaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
11., 12. i 13. „Żaden ojciec podobno barziej nie miłował. Dziecięcia” – o <i>Trenach</i> Jana Kochanowskiego	• odnieść <i>Treny</i> Jana Kochanowskiego do jego biografii • zrelacjonować treść podanych trenów • zdefiniować tren	• wskazać elementy filozofii stoickiej w <i>Trenach</i> • rozpoznać w <i>Trenie IX</i> pozorny panegiryk • odczytać odbudowę światopoglądu poety w <i>Trenie XIX</i>	• przedstawić kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w <i>Trenach</i>	• dokonać analizy i interpretacji trenów • określić, jakie innowacje wprowadził Jan Kochanowski w trenie jako gatunku literackim	• omówić sposób przedstawienia żałoby we współczesnym tekście kultury

		• wyjaśnić pojęcia: <i>poezja funeralna</i>, <i>liryka żałobna</i>			
14. O śmierci ponad epokami – ***[<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego	• zrelacjonować treść wiersza • określić rodzaj liryki, wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• odnaleźć nawiązania do <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • w kontekście wiersza wyjaśnić etymologię imienia <i>Zofia</i>	• dokonać analizy stylistycznej wiersza • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego	• podjąć dyskusję na temat opisu śmierci i żałoby w różnych epokach literackich	• stworzyć pracę pisemną, w której dokona analizy porównawczej wierszy: [<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego i <i>Trenu</i> XIX Jana Kochanowskiego
15. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
*16. <i>Treny</i> jako cykl poetycki	• przedstawić kompozycję cyklu	• omówić sposób przedstawienia Urszulki w <i>Trenach</i> • wskazać inspiracje mitologiczne i biblijne	• omówić <i>Treny</i> jako świadomą kreację artystyczną • wskazać elementy renesansowe w cyklu	• omówić cykl jako świadectwo kryzysu światopoglądowego	• podjąć dyskusję na temat aktualności <i>Trenów</i>
17. Artystyczna parafraza psalmów	• zrelacjonować treść psalmów • zdefiniować psalm • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego w psalmach	• odnieść <i>Psałterz Dawidów</i> do tradycji biblijnej • wyjaśnić pojęcia: <i>translatoryka</i>, <i>humanizm chrześcijański</i>, <i>poeta doctus</i> • omówić sposób kreacji podmiotu	• wypowiedzieć się na temat specyfiki tłumaczenia • omówić obraz Boga i człowieka wyłaniający się z psalmów • porównać wybrane tłumaczenie psalmu Jana Kochanowskiego z tłumaczeniem	• omówić uniwersalny charakter tłumaczenia • podjąć dyskusję na temat granic wolności tłumacza	

		lirycznego i adresata lirycznego	zamieszczonym w Biblii Tysiąclecia		
18., 19. i 20. Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> (lektura)	• zrelacjonować treść dramatu • przedstawić genezę utworu	• wskazać nawiązania do budowy tragedii antycznej • scharakteryzować bohaterów	• wskazać i omówić problematykę utworu • przedstawić konflikt postaw	• omówić kunszt poetycki pieśni chóru • opisać aluzje do realiów XVI-wiecznej Polski w utworze	• podjąć dyskusję na temat aktualności <i>Odprawy posłów greckich</i>
21. Podsumowanie wiadomości na temat Jana	• wymienić najważniejsze wydarzenia w biografii Jana Kochanowskiego • wymienić omawiane utwory Jana Kochanowskiego	• scharakteryzować wybrane utwory Jana Kochanowskiego	• wskazać najważniejsze tematy i motywy w twórczości Jana Kochanowskiego	• omówić znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej	• wypowiedzieć się na temat światopoglądu Jana Kochanowskiego w kontekście jego biografii i twórczości
22. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• porządkować informacje zawarte w tekście	• przetwarzać informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę
23. <i>Kazania sejmowe</i> Piotra Skargi	• zrelacjonować argumentację zaprezentowaną przez Piotra Skargę • wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i>	• umieścić <i>Kazania sejmowe</i> w kontekście historycznym • wskazać w tekście wątki biblijne • wyjaśnić pojęcia: <i>anarchia szlachecka</i>, <i>złota wolność</i>, <i>tolerancja religijna</i>	• wskazać w tekście środki retoryczne i omówić ich funkcję • scharakteryzować stylizację proroczej groźby w <i>Kazaniach sejmowych</i>	• podjąć dyskusję na temat aktualności <i>Kazań sejmowych</i> we współczesnym społeczeństwie polskim • skonfrontować treść obrazu Jana Matejki z realiami historycznymi, wyciągnąć wnioski na temat ideologicznej funkcji obrazu	• zanalizować obraz Jana Matejki
24. Ironicznie o miłości ojczyzny	• zrelacjonować treść utworu	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata	• określić problematykę utworu	• porównać sposób postrzegania miłości do ojczyzny przez podmiot	• podjąć dyskusję na temat roli miłości do ojczyzny w procesie wychowawczym

	wskazać podmiot liryczny i adresata utworu	określić nastrój utworu		liryczny oraz Piotra Skargę	
*25. <i>Żywoty świętych Piotra Skargi</i> UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 pozycja <i>Żywoty świętych Piotra Skargi</i> została usunięta z listy lektur.	- zrelacjonować treść utworu - wskazać podmiot liryczny i adresata utworu	- omówić kompozycję <i>Żywotów świętych</i> - wyjaśnić pojęcie: <i>hagiografia</i> - scharakteryzować bohatera fragmentu	określić problematykę utworu	porównać sposób postrzegania miłości do ojczyzny przez podmiot liryczny oraz Piotra Skargę	wskazać konteksty i nawiązania
*26. i 27. <i>Świat na opak – Gargantua i Pantagruel</i> François Rabelais’ego	- zrelacjonować treść fragmentów - omówić genezę utworu - omówić świat przedstawiony	- omówić kompozycję utworu - wyjaśnić pojęcie: <i>parodia</i> - scharakteryzować bohaterów	- wyjaśnić alegoryczny sens fragmentów - przedstawić problematykę fragmentów - omówić elementy parodii	analizować język fragmentów	podjąć dyskusję na temat roli śmiechu w życiu człowieka
*28. <i>W idealnym państwie – Utopia</i> Tomasza Morusa	- zrelacjonować treść fragmentu - przedstawić genezę utworu	- omówić kompozycję dzieła - wskazać prawa i obowiązki mieszkańców Utopii	wskazać cechy idealnego państwa	- przedstawić motyw utopii dawniej i dziś - wyjaśnić, na czym polega antyutopia i podać przykłady	podjąć dyskusję na temat ideału społeczeństwa przedstawionego w dziele Morusa
*29. Antyutopijna wizja przyszłości – <i>Nowy wschodni świat</i> Aldousa Huxleya	- zrelacjonować treść fragmentu - wyjaśnić pojęcie: <i>antyutopia</i>	wyjaśnić cel działań przedstawionych we fragmencie	omówić podobieństwa i różnice pomiędzy utopią i antyutopią na przykładzie <i>Utopii</i> Tomasza Morusa i <i>Nowego wschodniego świata</i> Aldousa Huxleya	podjąć dyskusję na temat wartości istotnych dla Republiki Świata	podjąć dyskusję, czy ważniejsza jest jednostka, czy społeczność

*30. <i>Próby</i> Michela de Montaigne'a	• zrelacjonować treść fragmentów	• przedstawić kompozycję <i>Prób</i> • wskazać problemy poruszone w tekście	• omówić <i>Próby</i> jako przykład eseistyki	• wskazać teksty świadczące o subiektywnym charakterze tekstu	• wskazać przykłady sentencji we fragmencie i rozwinąć zawarte w niej myśli
31. Filmowy obraz nocy św. Bartłomieja – <i>Królowa Margot</i> Patrice'a Chéreau	• opisać relacje przedstawione w filmie panujące na dworze francuskim	• omówić wycinek historii Francji stanowiący tło wydarzeń rozgrywających się w filmie	• analizować pobudki kierujące tytułową bohaterką filmu	• rozważać problem zła w człowieku na podstawie fabuły filmu	• przywołać szerokie konteksty i nawiązania
RENEANS – NAUKA O JĘZYKU					
*32. Podstawowe zasady polskiej pisowni: fonetyczna, morfologiczna, historyczna i konwencjonalna	• wyjaśnić pojęcie: <i>ortografia</i> • wymienić zasady rządzące ortografią	• scharakteryzować zasady rządzące ortografią	• wskazać zasady pisowni regulujące zapis podanych wyrazów	• wyjaśnić cel stworzenia zasad ortograficznych	
33. Kiedy używamy wielkich, a kiedy – małych liter?	• wymienić powody stosowania wielkiej litery	• przedstawić reguły pisowni wielką literą	• uzasadnić pisownię wielką literą w podanych słowach • podać przykłady wyjątków	• omówić znaczenie wielkich liter w tekście poetyckim	
34. Łącznie czy rozdzielnie? Pisownia partykuł <i>nie</i> i <i>by</i>	• wymienić części mowy, z którymi partykułę <i>nie</i> piszemy łącznie oraz części mowy, z którymi partykułę <i>nie</i> piszemy rozdzielnie	• wymienić zasady łącznej bądź rozdzielnej pisowni partykuły <i>by</i>	• uzasadnić pisownię <i>nie</i> oraz <i>by</i> w podanych przykładach	• uzasadnić pisownię <i>nie</i> oraz <i>by</i> w tekście poetyckim	
35. Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
RENEANS – TWORZENIE WYPOWIEDZI					

36. Streszczenie a parafraza	• zdefiniować pojęcia: <i>streszczenie</i> i <i>parafraza</i>	• przedstawić proces tworzenia streszczeń	• wyjaśnić różnicę pomiędzy streszczeniem a parafrazą	• dokonać streszczenia i parafrazy podanych tekstów	
RENEZANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
37. i 38. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BAROK – O EPOCE					
39. Barok – świat wewnętrznych sprzeczności	• wyjaśnić etymologię terminu <i>barok</i> • określić ramy czasowe epoki • określić ramy czasowe polskiego baroku	• scharakteryzować podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem • wyjaśnić, dlaczego w historii okres baroku nazywany jest czasem wojen • wyjaśnić pojęcia: <i>monarchia absolutna</i>, <i>kontrreformacja</i>	• zaprezentować najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego • omówić przyczyny i przejawy niepokoju duchowego • scharakteryzować specyfikę baroku polskiego • wyjaśnić pojęcie: <i>sarmatyzm</i>	• wypowiedzieć się na temat życia codziennego w baroku • omówić filozofię baroku	• analizować wpływ soboru trydenckiego na kształt epoki • podać przykłady teatralizacji życia w baroku • scharakteryzować tło historyczne epoki
40. i 41. Sztuka baroku	• rozpoznać cechy stylu barokowego na przedstawionych przykładach • wymienić najważniejszych twórców okresu baroku	• zaprezentować twórczość najważniejszych przedstawicieli sztuki barokowej • scharakteryzować malarstwo barokowe, posługując się przykładami	• scharakteryzować założenia światopoglądowe sztuki baroku • wymienić i opisać najważniejsze dzieła sztuki barokowej	• opisać rolę Kościoła jako mecenasu sztuki • dokonać analizy dzieła barokowego według wskazanych kryteriów	• stworzyć samodzielną analizę i interpretację wybranego dzieła sztuki barokowej

	wymienić najważniejsze cechy stylu barokowego	przedstawić cechy architektury barokowej na wybranym przykładzie			
42. Konteksty i nawiązania: <i>Dziewczyna z perłą</i> Petera Webbera	- zrelacjonować życie codzienne w baroku na podstawie filmu - opisać proces powstawania dzieła sztuki	scharakteryzować postać służącej Griet	porównać kadry z filmu z obrazami Jana Vermeera	analizować i ocenić kreację Scarlett Johanson	stworzyć prezentację na temat obrazu artysty w filmie
BAROK – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
43. i 44. Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa Szarzyńskiego	- odczytać ze zrozumieniem wiersze Mikołaja Sępa Szarzyńskiego - wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego oraz określić sytuację liryczną	- odnaleźć cechy poezji metafizycznej w utworach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego - wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach - wskazać środki stylistyczne	- określić problematykę utworów - określić funkcję środków stylistycznych w wierszu	- dokonać analizy i interpretacji utworów - porównać obraz Boga zawarty w wierszach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w <i>Hymnie</i> Jana Kochanowskiego	- analizować, zawarty w podanych sonetach pogląd poety na temat sensu istnienia - skonfrontować sonety Mikołaja Sępa Szarzyńskiego z obrazem <i>In ictu oculi</i>
45. Poezja Daniela Naborowskiego	- zrelacjonować wiersze - przedstawić genezę utworów - wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i określić sytuację liryczną	- odczytać wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat zawierający tezę i argumentację potwierdzającą tezę - odnaleźć w wierszach cechy literatury metafizycznej - odnaleźć w wierszach cechy literatury dworskiej i je scharakteryzować	- określić funkcję środków stylistycznych w wierszach - omówić koncept w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> - wyjaśnić, na czym polega dramatyzm przedstawienia ludzkiej egzystencji w wierszu <i>Krótkość żywota</i>	- analizować znaczenie paradoksów kończących wiersz - dokonać analizy i interpretacji utworów	dokonać interpretacji obrazu <i>Maria Magdalena</i>

		• wskazać środki stylistyczne			
46. Barok w poezji współczesnej – Jarosław Marek Rymkiewicz, Róża oddana Danielowi Naborowskiemu	• zrelacjonować treść wiersza • wyjaśnić pojęcie: <i>anafora</i>	• określić zasadę kompozycyjną, według której zbudowany jest wiersz • wskazać podobieństwa pomiędzy wierszem Rymkiewicza a poezją Naborowskiego	• wykazać się znajomością topiki barokowej i wskazać, które toposy zostały wykorzystane w wierszu Rymkiewicza • omówić symbolikę róży w naszej kulturze • omówić funkcję anafory	• porównać wiersz Rymkiewicza z wierszem barokowym o podobnej konstrukcji • dokonać analizy i interpretacji wiersza	• przygotować prezentację, dotyczącą obecności toposu róży w literaturze i sztuce
47. Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	• na podstawie wiersza <i>Do trupa</i> zdefiniować sonet • zdefiniować pojęcie paradoksu i wyjaśnić je na przykładzie	• wyjaśnić istotę konceptu w wierszach: <i>Niestatek</i> i <i>Do trupa</i> • wskazać elementy sensualizmu w analizowanych wierszach • wskazać środki stylistyczne w utworze	• zdefiniować pojęcie marinizmu po analizie wierszy Jana Andrzeja Morsztyna • omówić funkcję środków stylistycznych zastosowanych w utworze	• dokonać analizy i interpretacji wierszy • podjąć dyskusję na temat prawdy o człowieku, zawartej w wierszu <i>Niestatek</i>	• skonfrontować wiersz <i>Do trupa</i> z rzeźbą Berniniego w kontekście barokowego ujęcia tematu śmierci
48. Barok w poezji współczesnej – Stanisław Grochowiak, ***[<i>Dla zakochanych to samo staranie...</i>]	• wyjaśnić pojęcie: <i>erotyk</i>	• wskazać środki językowe • wskazać podobieństwa związane z doświadczeniem miłości i śmierci	• określić problematykę wiersza • omówić funkcję środków stylistycznych • omówić podobieństwa pomiędzy wierszem Grochowiaka a utworami Morsztyna	• dokonać analizy i interpretacji wiersza	
49. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny,	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst

			filozoficzny, egzystencjalny		
50. Sarmaty portret własny – <i>Pamiętniki</i> Jana Chryzostoma Paska	• zdefiniować sarmatyzm, wymienić jego wady i zalety • zrelacjonować treść fragmentów • wymienić kluczowe fakty biografii Jana Chryzostoma Paska	• scharakteryzować biografię Jana Chryzostoma Paska jako typową dla sarmaty • na podstawie utworu Jana Chryzostoma Paska zdefiniować pamiętnik	• omówić kompozycję <i>Pamiętników</i> • wskazać w tekście <i>Pamiętników</i> elementy mentalności sarmackiej i je omówić	• analizować styl i język <i>Pamiętników</i>	• podjąć dyskusję na temat obecności elementów mentalności sarmackiej wśród współcześnie żyjących Polaków
51. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora	• zaprezentować i uzasadniać własne sądy	• podjąć polemikę
52. Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
53. William Szekspir i jego czasy	• zrelacjonować najważniejsze fakty z biografii Williama Szekspira	• wymienić najważniejsze dzieła Williama Szekspira • przedstawić specyfikę teatru elżbietańskiego	• przedstawić nowatorstwo twórczości Szekspira wobec klasycznej tragedii	• omówić specyfikę tragizmu w dziełach Szekspira	
54., 55., 56., 57. i 58. <i>Romeo i Julia</i> Williama Szekspira (lektura)	• streścić fabułę dramatu • wymienić bohaterów dzieła • przedstawić genezę utworu	• scharakteryzować bohaterów dzieła • wskazać nawiązania do reguł starożytnych • omówić kompozycję utworu	• omówić sposób postrzegania miłości przez poszczególnych bohaterów • wskazać cechy dramatu szekspirowskiego	• analizować język utworu • podjąć dyskusję na temat aktualności dzieła	• omówić tekst kultury współczesnej nawiązujący do dzieła Szekspira
59., 60., 61., 62. i 63. <i>Makbet</i> Williama Szekspira (lektura)	• streścić fabułę dramatu • wymienić bohaterów dzieła	• scharakteryzować głównych bohaterów tragedii	• analizować pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów	• analizować przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira	• omówić wybraną adaptację <i>Makbeta</i> bądź <i>Hamleta</i> i skonfrontować ją z tekstem dramatu

	• przedstawić genezę utworu	• wskazać przyczyny ostatecznej klęski Makbeta • wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie	• określić rolę czarownic w procesie budowania napięcia w dramacie • określić funkcję fantastyki w utworze • określić funkcję elementów humorystycznych w utworze	• wymienić przykłady adaptacji dzieł Szekspira • zdefiniować tragizm w utworze • analizować kreację Lady Makbet	
64. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora	• zaprezentować i uzasadniać własne sądy	• podjąć polemikę
65. <i>Makbet</i> współcześnie	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wyjaśnić, czym jest <i>Projekt Szekspir</i>	• scharakteryzować bohaterów fragmentu • wskazać elementy fabuły <i>Makbeta</i> Williama Szekspira	• porównać fragmenty powieści z dramatem Williama Szekspira	• podjąć dyskusję na temat uniwersalności twórczości Williama Szekspira	
*66., 67., 68., 69. i 70. <i>Hamlet</i> Williama Szekspira	• streścić fabułę dramatu • wymienić bohaterów dzieła • przedstawić genezę utworu	• scharakteryzować bohaterów tragedii • omówić relacje między bohaterami • przedstawić różne sposoby sprawowania władzy w <i>Hamlecie</i>	• omówić wątki wanitatywne w <i>Hamlecie</i> • omówić różne sposoby realizacji nakazu zemsty w <i>Hamlecie</i> • omówić przyczyny obłądki Ofelii	• analizować przyczyny zachowań Hamleta • dokonać analizy i interpretacji monologów Hamleta	• przedstawić i omówić wybraną adaptację filmową <i>Hamleta</i>
*71. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny,	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst

			filozoficzny, egzystencjalny		
*72. <i>Tren Fortynbrasa</i> Zbigniewa Herberta	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i omówić sytuację liryczną	• wskazać nawiązania do <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • scharakteryzować <i>Hamleta</i> i <i>Fortynbrasa</i> • wskazać środki językowe	• przedstawić problematykę utworu • omówić funkcję środków stylistycznych	• dokonać analizy i interpretacji utworu	• podjąć dyskusję na temat prezentowanych postaw
73. William Szekspir – podsumowanie	• wymienić najważniejsze wydarzenia w biografii Williama Szekspira • wymienić omawiane utwory Williama Szekspira	• scharakteryzować wybrane utwory Williama Szekspira	• wskazać najważniejsze tematy i motywy w twórczości Williama Szekspira	• omówić znaczenie twórczości Williama Szekspira w rozwoju literatury	• podjąć dyskusję na temat znaczenia twórczości Williama Szekspira
74., 75. i 76. <i>Skapiec</i> Moliera (lektura)	• zrelacjonować treść dramatu • wymienić bohaterów dzieła • wymienić najważniejsze wydarzenia w biografii Moliera	• wymienić rodzaje komizmu • omówić <i>Skapca</i> jako komedię charakterów • omówić obyczajowość przestawioną w dramacie • omówić kompozycję utworu	• przedstawić problematykę utworu • omówić rolę didaskaliów	• analizować język utworu • podjąć dyskusję na temat problematyki dramatu	• przedstawić i omówić wybraną adaptację utworu
BAROK – NAUKA O JĘZYKU					
77. Pisownia <i>-ji</i> , <i>-ii</i> oraz <i>-i</i> w zakończeniach niektórych rzeczowników	• wymienić zasady pisowni <i>-ji</i>, <i>-ii</i> oraz <i>-i</i> w zakończeniach niektórych rzeczowników	• omówić zasady pisowni <i>-ji</i>, <i>-ii</i> oraz <i>-i</i> w zakończeniach niektórych rzeczowników	• wskazać zasadę, według której zapisuje się podane rzeczowniki	• zapisać poprawnie podane wyrazy i wyjaśnić zasadę zapisu	
78. Kiedy piszemy <i>q</i> i <i>ę</i> , a kiedy – <i>om</i> , <i>on</i> , <i>em</i> , <i>en</i> ?	• wymienić zasady zapisu <i>q</i> i <i>ę</i>, <i>om</i>, <i>on</i>, <i>em</i>, <i>en</i>	• omówić zasady zapisu <i>q</i> i <i>ę</i>, <i>om</i>, <i>on</i>, <i>em</i>, <i>en</i>	• wskazać zasadę, według której zapisuje się podane słowa	• zapisać poprawnie podane wyrazy i wyjaśnić zasadę zapisu	

79. Pisownia przedrostków <i>roz-, bez-, wez-, wes-, wz-, ws-</i> oraz przyimków złożonych	• wymienić zasady pisowni przedrostków <i>roz-, bez-, wez-, wes-, wz-, ws-</i> oraz przyimków złożonych	• omówić zasady pisowni przedrostków <i>roz-, bez-, wez-, wes-, wz-, <u>ws-</u></i> oraz przyimków złożonych	• wskazać zasadę, według której zapisuje się podane słowa	• zapisać poprawnie podane wyrazy i wyjaśnić zasadę zapisu	
BAROK – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
80. Interpretacja tekstu literackiego	• wyjaśnić pojęcie: <i>interpretacja</i> • wymienić elementy rozprawki interpretacyjnej	• przedstawić kompozycję rozprawki interpretacyjnej • omówić budowę akapitów	• formułować tezę interpretacyjną • wskazać konteksty interpretacyjne	• tworzyć spójną rozprawkę interpretacyjną	
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
81. i 82. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
OŚWIECENIE – O EPOCE					
83. Oświecenie w Europie i Polsce	• objaśnić etymologię nazwy epoki • podać daty graniczne oświecenia w Europie • przedstawić periodyzację polskiego oświecenia	• opisać światopogląd ludzi oświecenia • przedstawić najważniejsze osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • wymienić najważniejsze instytucje powstałe w czasach stanisławowskich • wymienić najważniejszych	• opisać przemiany społeczne doby oświecenia • wyjaśnić pojęcia: <i>umowa społeczna, konstytucja, trójpodział władzy</i> • wypowiedzieć się na temat edukacji w oświeceniu • wymienić najważniejsze założenia filozofii: Johna Locke’a, Immanuela	• zaprezentować wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne • analizować wpływ czasopiśmiennictwa na epokę	• analizować przemiany światopoglądowe, które ukształtowały oświecenie

		myślicieli epoki oświecenia • wyjaśnić pojęcia: <i>deizm, ateizm, materializm, sensualizm, empiryzm, tabula rasa, utylitaryzm, liberalizm, libertynizm</i>	Kanta, Jana Jakuba Rousseau • scharakteryzować specyfikę oświecenia polskiego		
84. i 85. Sztuka oświecenia	• wskazać na przykładach cechy stylu klasycystycznego w architekturze • wskazać na przykładach cechy stylu klasycystycznego w malarstwie i rzeźbie • wskazać na przykładach cechy stylu rokoko	• wymienić cechy stylu klasycystycznego • wymienić cechy stylu rokoko • omówić inspiracje antyczne w sztuce klasycystycznej	• wymienić najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • opisać specyfikę rokokowych przedmiotów codziennego użytku i wystroju wnętrz	• analizować dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów • analizować, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee tej epoki	• wypowiedzieć się na temat muzyki okresu oświecenia
86. Opowieść o genialnym muzyku – <i>Amadeusz</i> Miloša Formana	• streścić fabułę filmu	• scharakteryzować Salieriego oraz Mozarta jako dwie kontrastujące ze sobą postacie	• nazwać chwyt narracyjny zastosowany w filmie i określić jego funkcję	• oceniać zachowanie Mozarta oraz w tym kontekście wypowiadać się na temat praw artysty do niekonwencjonalnego zachowania	• opisać kondycję artysty w XVIII wieku
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
87. Ignacy Krasicki – sylwetka twórcy	• wymienić najważniejsze fakty z biografii Ignacego Krasickiego	• omówić działalność publicystyczną Ignacego Krasickiego	• omówić działalność literacką Ignacego Krasickiego	• wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Ignacego Krasickiego dla rozwoju polskiego oświecenia	

88. Poetycki opis miłości do ojczyzny	• przedstawić genezę <i>Hymnu do miłości ojczyzny</i> • zdefiniować hymn	• opisać wzór patrioty ukazany w utworze • wskazać środki stylistyczne	• omówić funkcję środków stylistycznych w utworze	• porównać <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> Ignacego Krasickiego z <i>Pieśnią V</i> Jana Kochanowskiego	• podjąć dyskusję na temat definicji patriotyzmu
89. i 90. Satyryczny komentarz rzeczywistości	• zdefiniować satyrę • zrelacjonować treść satyr <i>Świat zepsuty</i> i <i>Pijaństwo</i> Ignacego Krasickiego	• przedstawić kompozycję satyr • scharakteryzować głównych bohaterów satyry <i>Pijaństwo</i> • wymienić wady ganione przez autora w obu satyrach • wskazać w utworach cechy satyry	• przedstawić problematykę satyr • wskazać te cechy satyry, które określają jej przynależność do klasycyzmu • omówić sposób piętnowania wad w satyrach Ignacego Krasickiego • wskazać sposoby uzyskania efektu komicznego	• rozpatrzyć satyry w kontekście ówczesnej obyczajowości oraz w kontekście sytuacji społeczno-politycznej • omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrze	• w kontekście satyry rozpatrzyć i ocenić wzorce obyczajowe oraz postawy społeczne we współczesnym świecie
91. Współczesna satyra	• zrelacjonować treść utworu • wyjaśnić terminy: <i>ironia</i>, <i>stereotyp</i>, <i>PRL</i>	• wskazać cechy satyry w utworze • wskazać sposoby uzyskania efektu komicznego	• omówić problem poruszony w satyrze • omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrze	• porównać <i>Mistrzostwa w narzekaniu</i> Wojciecha Młynarskiego z wybraną satyrą Ignacego Krasickiego • omówić kontekst społeczno-polityczny utworu	• podjąć dyskusję na temat siły oddziaływania dobrej satyry – dawniej i współcześnie
92. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczycie sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst

93. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora	• zaprezentować i uzasadniać własne sądy	• podjąć polemikę
94. Ignacy Krasicki – podsumowanie	• wymienić gatunki tworzone przez Ignacego Krasickiego i zilustrować je przykładami	• relacjonować najważniejsze wydarzenia w biografii Ignacego Krasickiego • utwory autorstwa Ignacego Krasickiego	• wyliczyć tematy i motywy, którymi w swojej twórczości zajmował się Ignacy Krasicki oraz odnieść je do konkretnych dzieł	• rozważać znaczenie twórczości Ignacego Krasickiego w rozwoju literatury polskiej	• zaprezentować tematykę powieści <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i>
95. Piewca miłości tkliwej	• zdefiniować sielankę • streścić podane fragmenty utworu Franciszka Karpińskiego	• odnaleźć w świecie przedstawionym <i>Laury i Filona</i> elementy o charakterze konwencjonalnym • scharakteryzować bohaterów sielanki	• wyjaśnić pojęcie: <i>sentymalizm</i> • wskazać elementy sentymalizmu w utworze	• wyjaśnić, dlaczego sielanki sentymentalne śmieszą dzisiejszego czytelnika	• porównać świat sielankowej Arkadii do utopii
96. Miłość w przyziemnym świecie	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów fragmentu • wskazać kontrast w sposobie przedstawienia dwóch światów	• przedstawić problematykę fragmentu • omówić funkcję kontrastu zawartego we fragmencie • wskazać elementy sielanki we fragmencie	• przeanalizować rozmowę trzech mężczyzn i wypowiedzieć się na temat ich motywacji • omówić język fragmentu	• wskazać konteksty i nawiązania
97. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst

98. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• porządkować informacje zawarte w tekście	• przetwarzać informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę
99. <i>Pieśni nabożne</i> Franciszka Karpińskiego	• przedstawić genezę utworów • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • opisać sytuację liryczną utworów	• omówić sposób kreacji podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • omówić opisaną w utworach relację pomiędzy człowiekiem a Bogiem	• wskazać cechy modlitwy w utworach • formułować przesłanie utworów • wskazać treści symboliczne	• analizować i interpretować utwory • porównać utwory Franciszka Karpińskiego z pieśnią <i>Czego chcesz od nas, Panie Jana</i> Kochanowskiego	• wskazać konteksty i nawiązania
*100., 101. i 102. <i>Kandyd</i> Woltera (lektura)	• streścić utwór • omówić świat przedstawiony • nazwać rodzaj narracji	• przedstawić historię dojrzewania bohatera • omówić kompozycję utworu • wyjaśnić pojęcie: <i>Eldorado</i>	• omówić <i>Kandyda</i> jako satyryczną i krytyczną wizję cywilizacji europejskiej • wskazać elementy parodii w utworze • wskazać sposoby uzyskiwania efektu komicznego	• omówić językowe sposoby uzyskiwania efektu komicznego • omówić kontekst filozoficzny utworu • interpretować zakończenie utworu	• podjąć dyskusję na temat przesłania zawartego w zakończeniu utworu
*103. Człowiek naiwny wobec absurdu świata – <i>Forrest Gump</i> Winstona Grooma	• streścić fabułę filmu • omówić świat przedstawiony filmu	• scharakteryzować głównego bohatera • wskazać, na czym polega naiwność głównego bohatera	• wskazać sposoby uzyskiwania efektu komicznego w filmie • scharakteryzować język głównego bohatera	• porównać film <i>Forrest Gump</i> z <i>Kandydem</i> Woltera • omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w filmie • omówić kreację Toma Hanksa	• wskazać konteksty i nawiązania
OŚWIECENIE – NAUKA O JĘZYKU					
104. Pisownia skrótów i skrótowców	• wyjaśnić pojęcia: <i>skrót</i> i <i>skrótowiec</i>	• omówić pisownię skrótowców	• tworzyć odpowiednie formy poszczególnych skrótowców	• posługiwać się skrótami i skrótowcami w tworzeniu tekstu	

	• wymienić typy skrótowców				
*105. Rola języka w budowaniu obrazu świata	• wyjaśnić pojęcie: <i>językowy obraz świata</i>	• wymienić i omówić elementy składające się na językowy obraz świata	• omówić językowy obraz świata wynikający z podanych wyrażen	• przeanalizować język w odniesieniu do elementów składających się na językowy obraz świata	
106. Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznanym słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
OŚWIECENIE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
*107. Różne typy dowodzenia	• wymienić typy dowodzenia	• omówić poszczególne typy dowodzenia	• wyjaśnić na przykładach poszczególne typy dowodzenia • rozpoznać poszczególne typy dowodzenia	• stworzyć tekst stosując różne typy dowodzenia • przeanalizować podany przykład dowodzenia	
*108. Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznanym słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
109. i 110. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff